Hetlendingar trúgva uppá nýggju Norrønu

-Vit hava hugt ætlanina sera væl ígjøgnum. Og vit meta ikki, at henda ætlanin er ómøgulig. Tað eigur at verða møguligt hjá eini slíkari ferju við verandi ferðaætlan at bera seg. Verður olja funnin við Føroyar, so fer tað uppá longri sikt eisini at verða møguleiki fyri nógv meiri farmi sigur Jeff Goddard, embætismaður hjá Shetland Islands Council, sum júst hevur vitjað í Føroyum

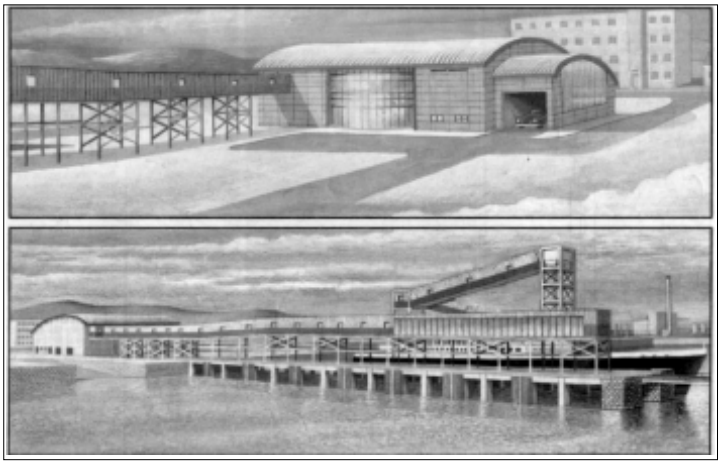

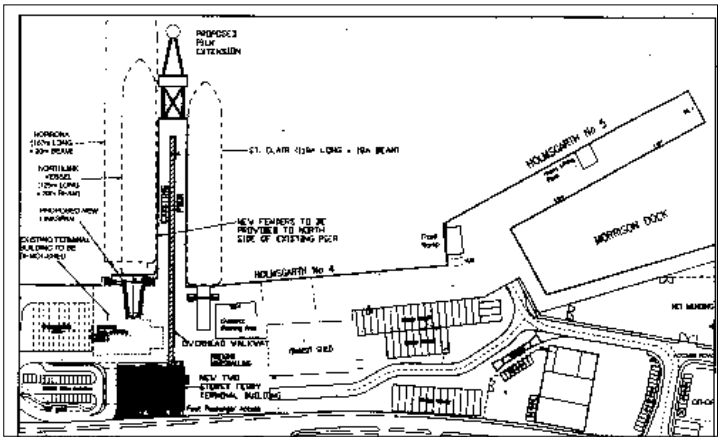

Soleiðis ímyndar ein teknari sær nýggja terminalin í Lervick, tá tær tríggjar nýggju ferjurnar eru komnar uppá pláss um eini trý ár. Millum hesar er eisini nýggja Norrøna.Tvær verða bygdar í Finlandi og skulu sigla millum Hetland og Aberdeen. Tann nýggja Norrøna er so mikið stór, at havnamyndugleikarnir í Lervick mugu taka hædd fyri nýggju Norrønu, tá teir fara undir at gera terminalin og umbyggingarnar á havnalagnum. Hinar báðar nýggju ferjurnar koma í oktober 2002, og í Hetlandi vóna tey, at nýggja Norrøna kemur til Hetlands á vári ella sumri 2003. Stiplaðu linjurnar vísa tær báðar ferjurnar, sum skuldu sigla til Aberdeen, og so síggja vit vinstrumegin terminalin nýggju Norrønu, sum er so stór, at hon fer út av tekningini.

NÝGGJ NORRØNA
Jan Müller

-Vit hava longu tikið avgerðina um at seta 50 mill. kr. í nýggju Norrønu, og eg eri her fyri at tryggja, at alt koyrir, sum tað skal. Vit duga væl at síggja, at tað skal flytast nógv meira av farmi fyri at fáa íløguna at forrenta seg og at talið á ferðafólki eisini skal økjast, men vit trúgva uppá hesa ætlanina sigur Jeff Goddard, sum arbeiðir hjá Shetland Islands Council og har m.a. umsitur ein av mongu grunnunum, sum ger íløgur í nýggj vinnuprojekt sum eitt nú bygging av nýggjari Norrønu.

Jeff Goddard vitjaði í Føroyum nú um dagarnar. Hetta er fyrsta ferðin til Føroyar. Høvuðsendamálið við vitjanini er at menna samstarv millum Hetland og Føroyar, men Jeff ger greitt, at hann er ikki politikari men embætismaður. Hann vísir á, at seinastu tvey árini hava ikki minni enn tríggjar sendinevndir úr Hetlandi vitjað í Føroyum við tí fyri eygað at knýta mentanarlig og handils- og vinnulig sambond við Føroyar. Ferð hansara er so eisini liður í hesum sama.

Tingið í Hetlandi umsitur fleiri ymsar grunnar eitt nú "Shetland Development Trust", sum hevur avgjørt at seta 50 mill. kr. í nýggju Norrønu. Jeff Goddard hevur undir vitjan síni havt samrøður við umboð fyri Smyril Line fyri at fáa tað neyðuga uppá pláss í sambandi við íløguna í Norrønu. Hann hevur sjálvandi hoyrt um tað orðaskifti, sum hevur verið um byggingina av Norrønu, og hevur hann hetta at siga:

-Vit hava hugt ætlanina sera væl ígjøgnum. Og vit meta ikki, at henda ætlanin er ómøgulig. Vit halda, at tað í framtíðini eigur at verða møguligt hjá eini slíkari ferju við verandi ferðaætlan at bera seg. Vit halda eisini, at verður olja funnin við Føroyar, so fer tað uppá longri sikt eisini at verða møguleiki fyri nógv meiri farmi.

Uppá fyrispurning um teir eru sinnaðir at seta uppaftur fleiri pengar í Norrønu, nú tað kanska fer at mangla í her í Føroyum sigur Jeff, at tað vildi verið eitt vánaligt tekin úr Hetlandi at komið við eini størri upphædd, tí Føroyar ikki hava megnað hetta. Hetland hevur heldur einki ynski um at yvirtaka felagið. Jeff Goddard sigur annars, at talan er ikki um eina gávu til føroyingar, nú teir hava avgjørt at seta 50 mill. kr. í. -Hetta er ein avgerð, sum byggir á handil, og tí síggja hetlendingar hesa íløguna sum eina trygd fyri, at Norrøna fer at sigla uppá Hetland í framtíðini eisini.

- Vit vilja fegnir síggja Norrønu oftari í Hetlandi við og eftir farmi og ferðafólki. Hetlendingar síggja t.d. fegnir, at føroyingar keypa seyðakjøt frá teimum. Tað er ikki befongt av munn- og kleyvsótt. Annars verða eingi djór í løtuni flutt úr Bretlandi til Hetlands. Møguleiki skuldi so eisini verið fyri at útflutt fisk til føroyska fiskiídnaðin. Og øvugt. Og eisini tá kemur ein nýggj Norrøna væl við.

-Tá vit tí hoyrdu, at tað var møguligt at keypa partabrøv í Norrønu, hildu vit at tað passaði væl inn í ynski okkara at fáa betri handilssambond við Føroyar. Tvs. at vit høvdu kunnað ment handilin, um Norrøna sigldi alt árið.

Oljuvinnan

Tað er so eingin loyna, at ein orsøkin til, at hetlendingar vilja seta pengar í ferjusambandið, sum nýggja Norrøna letur upp fyri í framtíðini eisini, eru útlitini fyri eini komandi oljuvinnu í Føroyum.

Jeff Goddard sigur, at hetlendingar hava lært nógv av oljuvinnuni eisini frá tí negativu síðuni. Og eitt tað, sum man eigur at minnast serliga væl, er, at oljufeløgini eru ikki ein hjálparfelagsskapur. -Oljuídnaðurin ger alt fyri at fáa tað, sum hann ynskir. Kanska samskifti og samrøður millum hetlendingar og føroyingar um hetlendsku royndirnar við oljuvinnuni er nakað, sum tí kann gagna føroyingum. Og her kann nettupp eitt gott ferjusamband vera ein av lyklunum til slíkt samstarv.

Jeff Goddard, sum sjálvur kemur úr Kent í Onglandi og hevur búð í Hetlandi í seks ár, ivast annars ikki í, at hetlendingar fegnir vilja geva føroyingum góð ráð í sambandi við útbygging av eini oljuvinnu.

Hvat íløguni í Norrønu viðvíkur, so byggir hon á strategiskar langtíðarætlanir fyri alt økið. Jeff Goddard dylur ikki fyri, at hann heldur íløguna í nýggju Norrønu er skilagóð fyri Hetland, tí teir síggja fleiri nýggjar møguleikar fyri flutningi.

Í fjør útfluttu teir t.d. 12.500 tons av aldum laksi til Týskalands fyrst við ferju til Aberdeen, síðani gjøgnum Bretland og aftur umborð á eina ferju til Fraklands og so víðari við bili til Týskalands. Tað hevði verið nógv lættari og bíligari at brúkt Norrønu og flutt fiskin til Danmarkar og síðani víðari til Týskalands.

Burturkast til Hetlands

Tá gongd kemur á oljuboringina við Føroyar, so vilja hetlendingar fegnir taka sær av tí burturkasti, sum verður frá oljuboringini. Her verður hugsað um tað tilfarið, sum verður brúkt, tá borað verður. Hetta er tilfar, sum má reinsast og skiljast, tá tað kemur upp úr aftur boriholinum, so sum borimóra.

Nógv av tilfarinum frá boring er farið aftur í havið, men nú ES hevur sett lóg í gildi, sum forðar oljufeløgunum at koyra slíkt í havið, verður neyðugt at taka alt burturkastið í land, har tað skal viðgerast í serstøkum útbúnaði. Jeff Goddard nevnir tað so sum ein møguleika at flutt tilfarið við Norrønu til Hetlands, har teir hava útgerðina til at skilja og reinsa tað. Í løtuni eru hetlendingar við at útbyggja útbúnað til at taka sær av borimóru og øðrum tilfari frá boringini.

Spurningurin er so, hvønn politikk føroyingar fara at velja, um teir t.d. eru sinnaðir til at gera íløgur í útbúnað og infrastruktur fyri at viðgera og goyma borimóruna ol. Ella um man heldur velur at brúka eina hetlendska loysn. Tað er m.a. við hesum í huga, at hetlendingar vilja gera íløgu í eina nýggja Norrønu, tí hon uppá longri sikt kann fáa týdning fyri Hetland eisini.

Jeff Goddard frá Shetland Islands Council hevur júst verið í Føroyum fyri at tosa við Smyril Line og onnur.
Mynd Jan Müller

Vilja hava samband norðureftir

Jeff Goddard vísir annars á, at tað fyri tveimum árum síðani var val í Hetlandi og nógvir nýggir politikarar eru komnir í tingið. Meirilutin av teimum vil, at Hetland skal hyggja meira eftir at menna samstarvið við grannarnar fyri norðan, Noreg, Føroyar og Ísland. Samvinnan við Føroyar er avmarkað sum er og vilja hetlendskir politikarar menna hesa. Og her kemur so eisini oljan inn í myndina. Jeff vísir á, at tað kunnu væl vera verkætlanir í sambandi við eina føroyska oljuvinnu, sum hetlendingar eru hugaðir fyri at vera við í.

Skjótt verður eisini sambandið við Aberdeen munandi bøtt. Tvær spildurnýggjar ferjur verða í løtuni bygdar í Finalndi. Ferjurnar, sum sigla millum Hetland og Aberdeen, verða annars mettar sum ein lívlinja millum oyggjarnar og meginlandið, ja tað eru at sammeta við ein vanligan samferðsluveg og tí letur stjórnin eisini stuðul til hesa sigling. Kemur so nýggja Norrøna eisini at sigla uppá Hetland, so verður tað at meta sum samferðsluvegurin til onnur lond, sum Hetland vil hava økta samvinnu við.

Eftir at tað kom fram, at grunnurin í Hetlandi vildi seta pengar í nýggju Norrønu hevur grunnurin fingið eina rúgvu av áheitanum frá føroyingum um stuðul til ymisk projekt.